

Doğal gaz ithalat maliyetimizi nasıl aşağıya çekebiliriz?

Eser Özdil
Genel Sekreter

EIF 12. Uluslararası Enerji Fuarı ve Kongresi
7 Kasım 2019, Ankara

Türkiye'nin Birincil Enerji Dengesi (1990 – 2018)

	1990	2018	Değişim
Toplam Talep (mtep)	52.9	145,3	↑ 174% ↑
Toplam Yerli Üretim (mtep)	22.0	35.3	↑ 37% ↑
Toplam Enerji İthalatı (mtep)	30.9	110	↑ 255% ↑
Yerli Üretimin Toplam Talebi Karşılama Oranı	48%	24%	↓ - 50% ↓

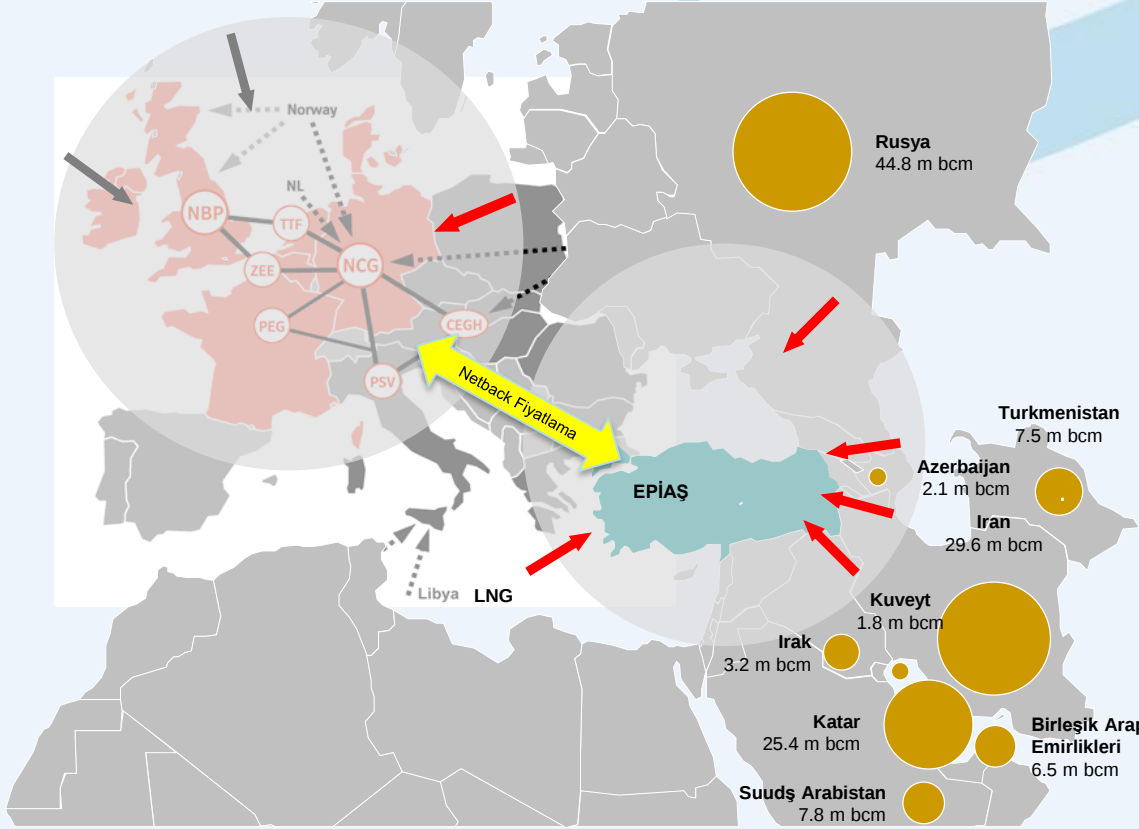
Enerjinin Türkiye'nin Toplam İthalatındaki Payı (2011 – 2018)

(milyar USD)	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ham Petrol ve Petrol Ürünleri	29,2	31,5	29,4	27,1	17,7	13,1	18,5	21,9
Doğal Gaz	20,2	23,2	21,2	23,1	16,1	11,3	15,1	17,9
Kömür	4,1	4,6	4,3	4,6	4	2,7	3,1	3,1
Toplam Enerji İthalatı	54,1	60,1	55,9	54,8	37,8	27,1	37,2	42,9
Türkiye'nin Toplam İthalatı	240,8	236,5	251,6	242,1	207,2	198,6	233,8	223,1
Enerjinin Toplam İthalat İçindeki Payı	%20,5	%23,1	%22,2	%22,6	%18,2	%13,6	%15,9	%19,2

**Doğal gaz ithalat maliyetimizi
nasıl aşağıya çekebiliriz?**

PETFORM Gaz Ticaret Merkezi (Hub) Önerisi - 2013

- Rekabet sayesinde tüketicilere daha esnek koşullarla daha uygun fiyattan gaz arz etmek
- Daha esnek kontrat hükümleri
- Verimlilik artışı
- Üçüncü ülkelere ihracat

«Doğal gazın fiziki olarak Avrupa ülkeleriyle çift taraflı akışının önündeki hukuki, ticari ve teknik engeller kaldırıldığında, Türkiye, mevcut ve gelişmekte olan 8 ticaret merkezi ile entegre olup fiyat korelasyonu yakalayabilecektir»

Fiyat oluşumunda gazın gazla rekabetinin payı artıyor

Figure 1.1 World Price Formation 2005 to 2018

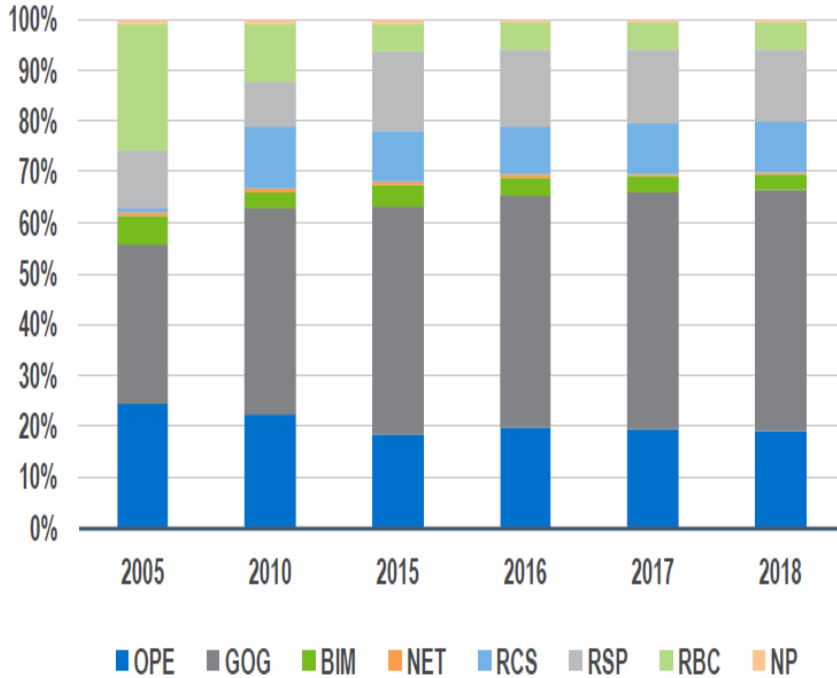
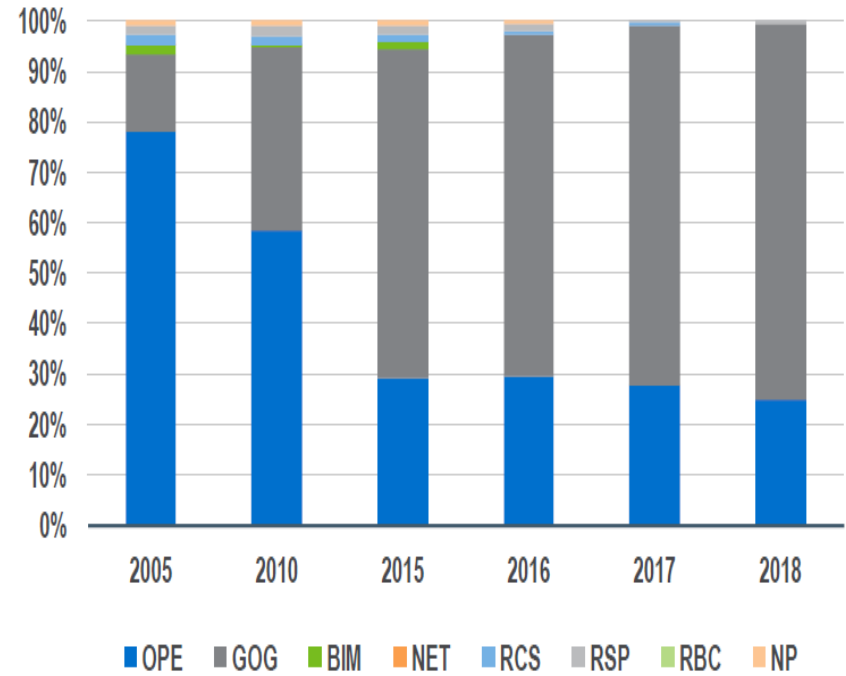
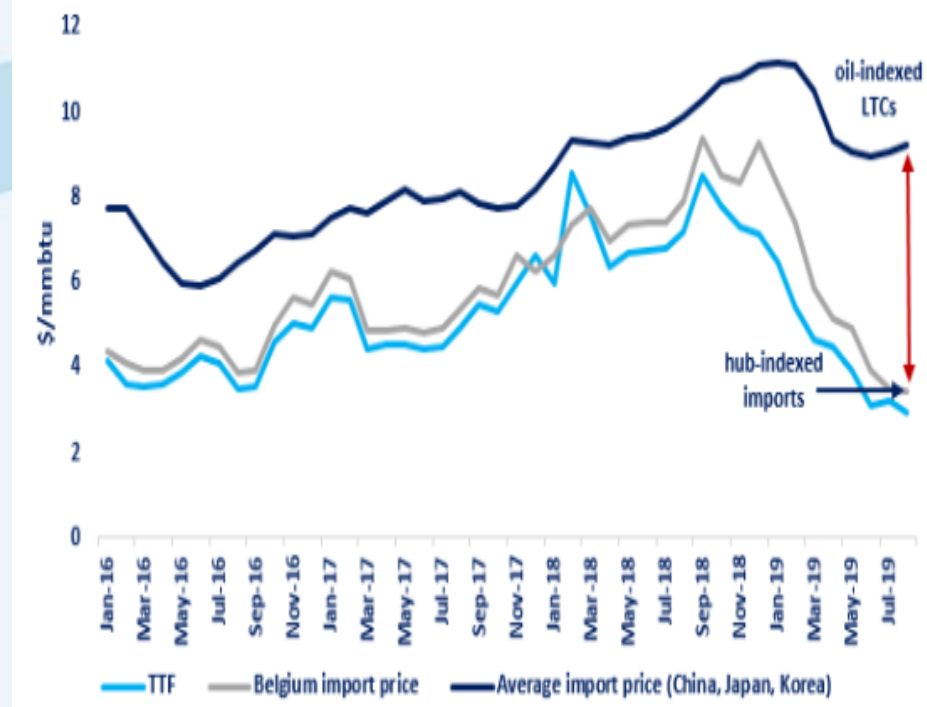

Figure 1.2 Europe Price Formation 2005 to 2018

Küresel ölçekte fiyat oluşumunda gazın gazla rekabetinin payı artıyor. 2010 sonrasında Avrupa'da hubların oluşumu bu geçişi son derece pozitif şekilde etkilemiştir.

Spot piyasada fiyatlar düşerken petrole endeksli kontratlar yüksek seyrediyor

Küresel ölçekte arz yönlü güçlü gelişmelere karşın talep tarafında yaşanan durgunluk spot piyasada bölgeler arasındaki fiyat makasının da kapanmasına neden oldu ancak petrole endeksli kontratlar yüksek seyretmeye devam ediyor. Alıcı piyasasının baskın olduğu bir süreçten geçiyoruz.

Spot Kontratlar vs Uzun Dönemli Petrole Endeksli Kontratlar

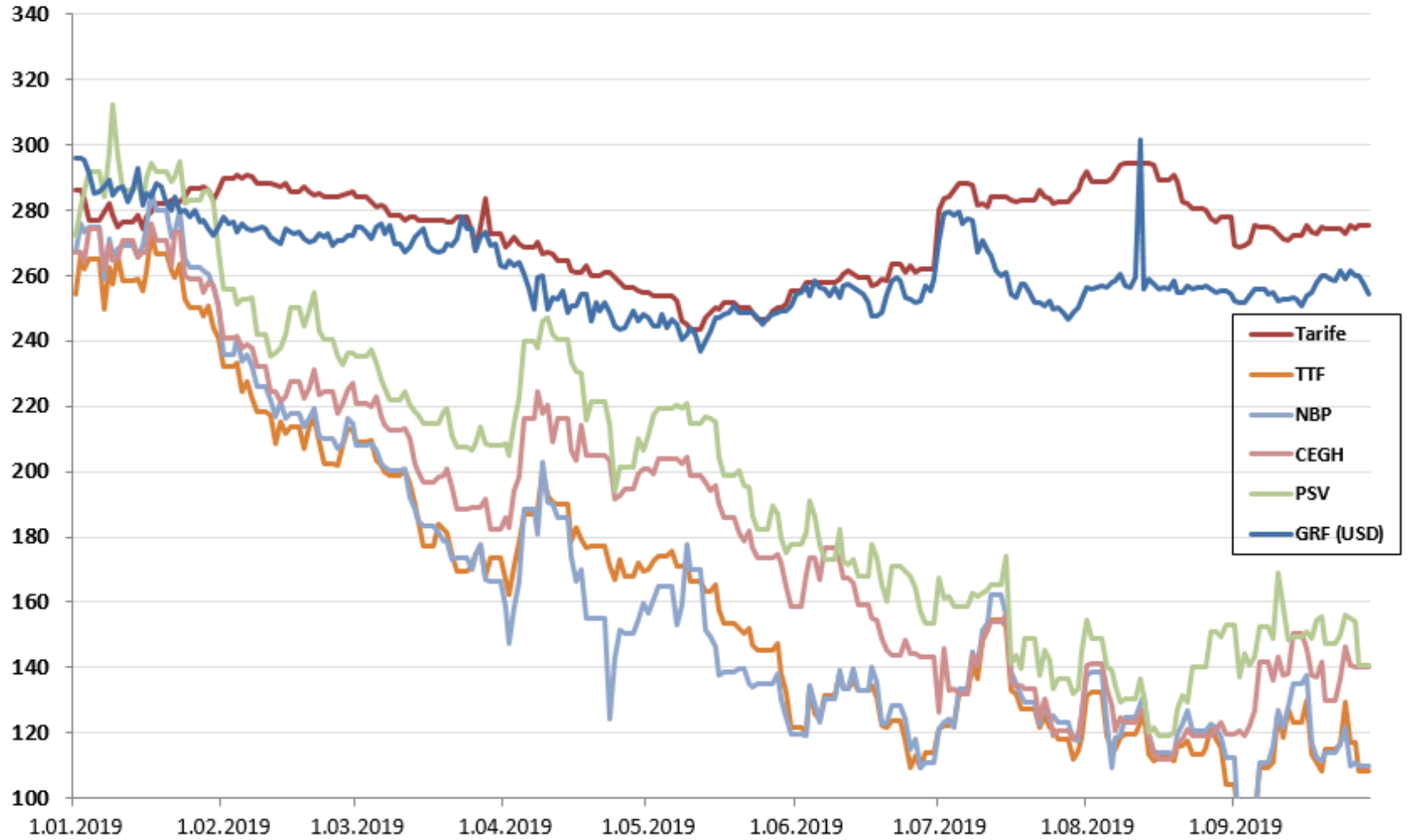
Natural gas price benchmarks –October 2019 (\$/mmbtu)

AB Hub Fiyatları ile Kıyas

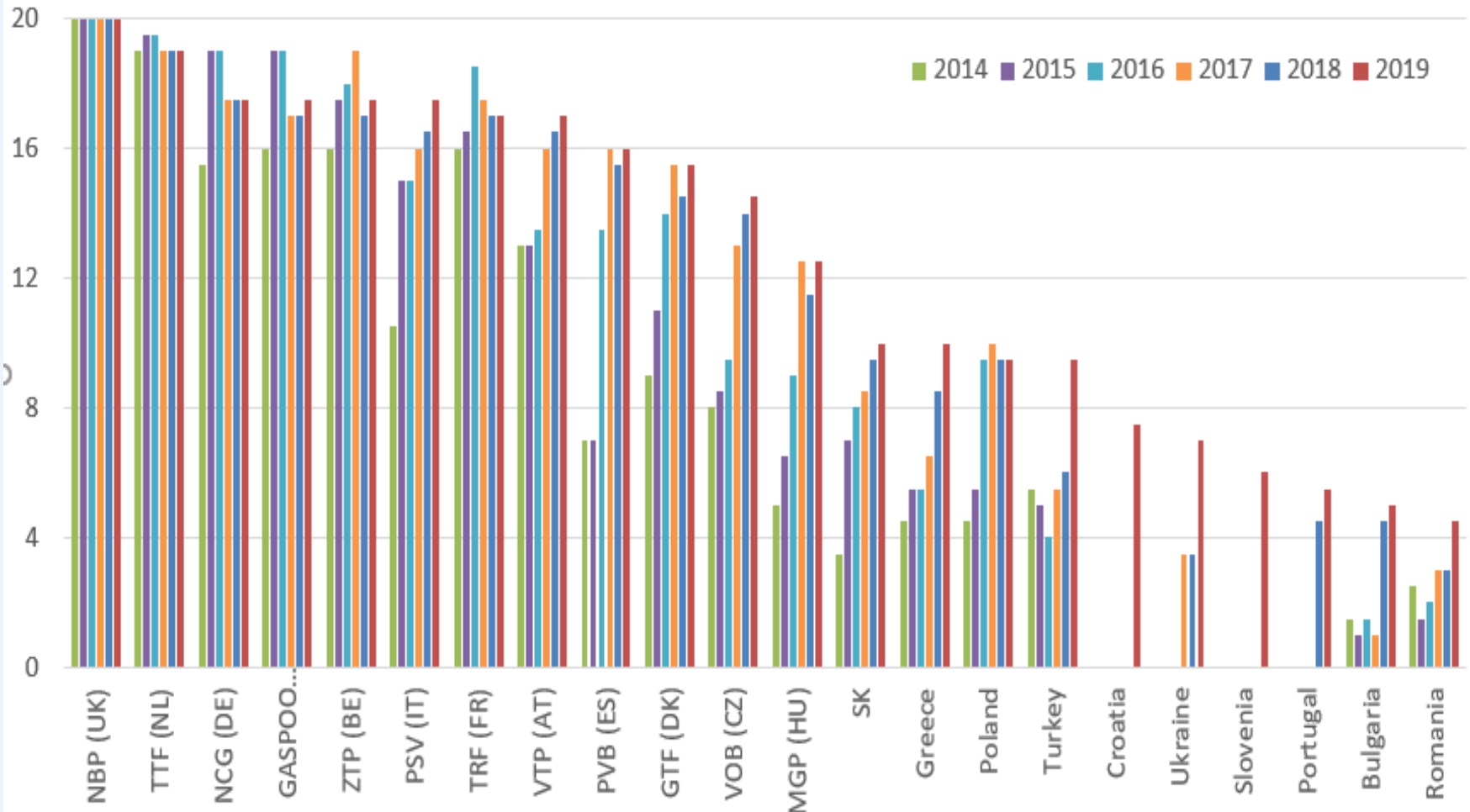
usd/ bin m3

Türkiye'nin Hub Skoru (2019)

EFET 2019 Gas Hub Benchmarking Study

Ne Yapmalı?

- Çok oyunculu piyasa yapısının korunması ve daha fazla oyuncunun piyasaya girişinin kolaylaştırılması
- Özel sektörün arz güvenliğinde daha fazla rol alması
- Sübvansiyonun sonlandırılması, şeffaf ve piyasa tabanlı fiyat oluşumu
- İthalat ve ihracatın önündeki engellerin kaldırılması ve daha dengeli bir tedarik portföyünün oluşturulması
- Kısa dönemli esnek kontratların oluşması, nihai teslim noktası ve ihracatı kısıtlayıcı hükümlerin yeni yapılacak sözleşmelerden kaldırılması
- Portföyün dengeli dağıldığı bir toptan satış piyasası
- İletim ve Ticaret yapısının ayrıştırılması
- Alt yapının sürekli güçlendirilmesi
- OTSP bünyesinde yeni ürünlerin piyasaya sunulması
- Vadeli piyasaların oluşumu
- Piyasa yapımcıların devreye girmesi

Teşekkürler
www.petform.org.tr
eser.ozdil@petform.org.tr